

El català, llengua d'Europa

Origen, territori i població

La llengua catalana, del grup de les neollatines, es va formar entre els segles VIII i X en els territoris de l'Imperi carolingi que formaven els comtats de la Marca Hispànica. Durant els segles XII i XIII es va estendre cap al sud i cap a l'est amb les conquestes territorials de la corona catalanoaragonesa, i la frontera lingüística va quedar establerta al final del regnat de Jaume I.

El domini de la llengua catalana s'estén sobre 68.000 km² en els quals viuen 11.380.000 persones. Actualment esta dividit en set territoris distribuïts en quatre estats: Andorra, L'Alguer (Itàlia), Catalunya, Illes Balears, Comunitat Valenciana i Franja de Ponent (Espanya) i Catalunya Nord (França).

El coneixement del català

El coneixement de la llengua en els territoris que la tenen com a llengua pròpia és desigual a causa de la diversitat de les realitats històriques i polítiques. De les darreres dades sobre el grau de coneixement lingüístics es dedueix que el nombre de persones capaces de parlar-la és d'unes 7.300.000 i el de les que la poden entendre de 9.800.000.

El català, un cas únic a Europa

El català, tot i tenir algunes característiques de les llengües minoritàries, se'n diferencia per diversos motius que la situen entre les llengües europees de població mitjana. És un cas únic:

- Pel seu estat jurídic. És oficial a Andorra i, al costat del castellà, a tres comunitats autònomes espanyoles.
- Per la seva demografia. És la setena llengua de la Unió Europea. El nombre de persones que el parlen és superior al de les que parlen finès o danès, i equiparable al de les que parlen suec, grec o portuguès a Europa.
- Per la seva situació sociolingüística. No s'ha deixat de parlar mai i es transmet de manera intergeneracional amb normalitat.
- Pel seu equipament lingüístic. És un idioma plenament codificat, normativitzat i estandarditzat amb un total consens acadèmic. Els seus recursos lingüístics i estudis sobre gramàtica, lexicografia, dialectologia, terminologia, història de la llengua, etc. són comparables amb els de les grans llengües llatines.
- Per la seva tradició cultural i literària. El català compta amb textos escrits, ininterrompudament, des del segle XII. Actualment hi ha més de 1.200 autors literaris vius.

El català i les 11 llengües oficials

En relació amb les onze llengües oficials, el català és la setena pel que fa al nombre d'habitants. Només els territoris de la Unió Europea on el català és oficial (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) tenen més població que els territoris en què són oficials el grec, portuguès, suec, danès i finès.

(mapa p. 19)

El català i les llengües oficials dels 12 candidats

En relació amb els dotze estats que s'han d'incorporar a la Unió en els propers anys, el català és la tercera llengua pel que fa a la població. Només el superen el polonès (38,7M) i el romanès (22,5M).

(mapa p. 21)

El català i les llengües dites " minoritàries "

En el territori de l'Europa dels quinze hi ha, segons l'informe Euromosaic, trenta-sis llengües dites regionals o minoritàries, que parlen més de 20.000.000 de persones.

D'aquestes 36 llengües, només 6 superen el milió de persones.

El català és la llengua més nombrosa, pel que fa al nombre de parlants i és l'única que saben parlar més de 7 milions de persones.

Habitualment, el català s'inclou en aquest grup de llengües tot i que la seva realitat queda molt lluny de la de totes les altres, per demografia, estatut jurídic, situació sociolingüística i consolidació de la normativa lingüística.

[mapa]

Llengües europees que compten amb més de 125.000 parlants